

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Географічний факультет
Кафедра географії України та регіоналістики
Чернівецький відділ Українського географічного товариства

ГЕОГРАФІЯ, КАРТОГРАФІЯ, ГЕОГРАФІЧНА ОСВІТА: ІСТОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ, ПРАКТИКА

Міжнародна науково-практична конференція
студентів, аспірантів та молодих вчених
присвячена 90-річчю з дня народження
професора Ярослава ЖУПАНСЬКОГО

(м. Чернівці, 16-18 травня 2024 р.)

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2024

УДК: 91+528.9+[37.016:91](477)(08)
Г 353

Редакційна колегія: д.г.н., проф. В.О.Джаман, д.г.н., проф. Ю.С. Ющенко, д.г.н., доц. М.Д. Заячук, д.г.н., проф. І.І. Костащук, к.г.н., доц. Н.В. Заблотовська, к.геогр.н., доц. М.Д. Пасічник, к.геогр.н., доц. В.І. Костащук.

Адреса редакційної колегії: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, географічний факультет, вул. М. Коцюбинського, 2, корп. 4, ауд.36, м. Чернівці, 58002, тел. (0372) 58-48-47, e-mail: geoukrchnu20@ukr.net

Г 353 Географія, картографія, географічна освіта: історія, методологія, практика. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Чернівці, 16-18 травня 2024 р.) – Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. – 288 с.

У збірнику представлено матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Географія, картографія, географічна освіта: історія, методологія, практика», які присвячені дослідженню актуальних питань сучасної географічної науки та картографії, особливостей викладання географічних дисциплін у ВНЗ та ЗНЗ.

Тексти представлено у авторській редакції. Автори несуть повну відповідальність за зміст доповідей, а також добір, точність наведених фактів, цитат, власних імен, дат та інших відомостей.

УДК: 91+528.9+[37.016:91](477)(08)

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2024

ЗМІСТ

Василь ДЖАМАН, Мирослав ЗАЯЧУК, Петро СУХИЙ ЯРОСЛАВ ЖУПАНСЬКИЙ: ВІХИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	8
Анатолій КУШНІР, Олександр ЛЕЙБЕРЮК, Володимир ШВАЙКО ВІДОБРАЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПАЛЕОГРУНТОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ГОЛОЦЕНУ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ВЕБ-ОРІЄНТОВАНОГО ГІС-ЗАСТОСУНКУ	23
Олександр ЛЕЙБЕРЮК, Анатолій КУШНІР, Андрій МАРУШИНЕЦЬ, Володимир ШВАЙКО, Владислав МОЛОДИКА АНАЛІЗ ВПЛИВУ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ НА СІЛЬСЬКУ МІСЦЕВІСТЬ КИЇВСЬКОГО ПРИДНІПРОВ'Я	28
Вадим КОРІНЕНКО ІМПУЛЬСИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ: У ПОШУКУ НОВИХ ЦЕНТРІВ.....	34
Олексій ЗАХАРОВ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ОСВІТНІХ ПРОГРАМАХ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 103 НАУКИ ПРО ЗЕМЛЮ: МІЖ СТАНДАРТОМ, АВТОНОМІЄЮ ТА ПЕРСПЕКТИВОЮ	37
Юрій БІЛОУС СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ: СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ	41
Ярослав ДЖАМАН, Юрій ДЖАМАН ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ В УКРАЇНІ: ГЕОГРАФІЯ, ОБСЯГИ, ПРОБЛЕМИ	45
Віталій БЕЗУГЛИЙ, Денис КАРМАНОВ РЕАЛІЗАЦІЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОНОМІКИ В 11 КЛАСАХ ЗЗСО	50
Глона-Марія ВЕРБІВСЬКА, Євген ТИХАНОВИЧ ОЦІНКА ЗЕМЛІ : ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ	57
Уляна КОСТЮК КАРСТ ТА ФАЦІАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ГІПСОВОЇ ТОВЩІ МІОЦЕНУ НА ТЕРИТОРІЇ ЛАНДШАФТНОГО ЗАКАЗНИКА «КАДУБІВСЬКА СТІНКА»	65
Назарій КОЛОСІВСЬКИЙ ТРАНСПОРТНА ДОСТУПНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	69
Василь ЮЩЕНКО ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ БАЗ ГІДРОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ	73

Сергій КУДРІНСЬКИЙ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНОЇ МЕРЕЖІ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	76
Андрій КІЛАРУ КОМПЛЕКСНИЙ ГЕОПРОСТОРОВИЙ АНАЛІЗ ПАРКУ «ЖОВТНЕВИЙ»	79
Антон МЕЛЬНИК, Оксана ФІЛПЧУК ПЕРСПЕКТИВИ, ЩОДО РОЗШИРЕННЯ ТЕРИТОРІЇ НПІ “ХОТИНСЬКИЙ” ВИКОРИСТОВУЮЧИ ГІС	82
Дмитро БЛОКУЧМА СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ДИСПРОПОРЦІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ВИЖНИЦЬКОГО РАЙОНУ	85
Вікторія БІЛОУС «ОСНОВИ ФІЗИЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ» ОЛЕКСАНДРА ЗУПАНА – ВИЗНАЧНИЙ ВНЕСОК У РОЗВИТОК ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ.....	92
Олександр БУЗЕЙ СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ГІДРОМОРФОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ РІЧКОВИХ ЛАНДШАФТІВ: МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ, ГІС ТА ІНТЕГРАЦІЯ ДАНИХ ДИСТАНЦІЙНОГО ЗОНДУВАННЯ.....	97
Максим ВАНЗЯК ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНОЇ МЕРЕЖІ ВЕРЕНЧАНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	100
Валентин ВАСИЛЬЧАК ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ІНОЗЕМНОГО ТУРИЗМУ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ У 2000-2022 РОКАХ	103
Павло ВЕНЦІВ ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ У ВИМІРІ КОНЦЕПЦІЙ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	109
Іван ВІСРУ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ В МІСТІ БУХАРЕСТ.....	115
Олександр ПЛАТОНОВ МІСЦЕВА ГАСТРОНОМІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В ПІВДЕННІЙ БУКОВИНІ.....	119
Любомир ВОВК ГЕНЕРАЛЬНІ ПЛАНИ ЯК ОСНОВА ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ МІСТ (НА ПРИКЛАДІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ)	123
Петро ВОЙТКІВ, Іван ВОЛОШИН ВОДОГОСПОДАРСЬКЕ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ЗАБОЛОТЦІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ЗОЛОЧІВСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	128

Костянтин ВОЛЯНЮК ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОСТОРОВО-ЧАСОВИХ ЗМІН РУСЛА РІЧКИ СЕРЕТ	136
Марина ВУДВУД ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ЗЕМЕЛЬ ВОДНОГО ФОНДУ В БАСЕЙНІ РІЧОК СОВИЦЯ КІЦМАНСЬКА ТА СОВИЦЯ СТАВЧАНСЬКА	141
Ліліана ГАВРИЛЮК ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОЇ ТУРИСТИЧНОЇ АКТИВНОСТІ В ЧОРНОГОРІЇ В ПЕРШІ ДЕСЯТИЛІТТЯ ХХІ СТОЛІТТЯ	143
Сергій ГАЛЬЧУК ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ГЕЛПОЕНЕРГЕТИКИ.....	147
Анна ГОЛУНГА ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ МІСЬКІЙ ГРОМАДІ.....	152
Сусанна ГУЦУЛ, Андрій НИКОЛАСВ ЗМІНИ ХАРАКТЕРИСТИК СНІГОВОГО ПОКРИВУ В м. ЧЕРНІВЦІ У 2000-2023 рр.....	156
Віталій ЗАБЛОТОВСЬКИЙ ДО ПИТАННЯ ПРО МІСЦЕ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ У ФОРМУВАННІ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИХ МЕРЕЖ ТРАНСКОРДОННОГО РІВНЯ.....	164
Іван ЗАХАРЧУК ПЕРЦЕПЦІЙНЕ ЗОНУВАННЯ – ЯК АСПЕКТ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНИХ КРАЇВ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	166
Назарій ЗМІЙОВСЬКИЙ СУСПІЛЬНИЙ КОНСТРУКТ ПОСТМОДЕРНОГО ЕЛЕКТОРАТУ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	170
Роман ЗМІЙОВСЬКИЙ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИЙ КОМПЛЕКС, ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНО ГРОМАДИ (НА ПРИКЛАДІ МАМАЇВСЬКОЇ ТГ)	174
Денис ЗОЛОТУНЕЦЬ МОДЕЛЬ ВИМІРЮВАННЯ ЗАДОВОЛЕНOSTІ ПАСАЖИРІВ ТА ОЦІНКИ ЯКОСТІ ГРОМАДСЬКОГО ТРАНСПОРТУ	177
Дмитро ІГОНЬКІН ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИВЧЕНІ ПОРЯДКОВОЇ СТРУКТУРИ РІЧКОВИХ СИСТЕМ.....	182
Дар'я КАЗІМІРОВА ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСУ ЖМЕРИНСЬКОЇ ГРОМАДИ	185

Катерина КОЗЛОВА ДО ПИТАННЯ ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНОВИЩА ГОРІШНЬОШЕРІВЕЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	188
Владислав КОНДУРЯН ТЕРИТОРІАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ДЕМОГЕОГРАФІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У ЗАХІДНИХ ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ АТУ	193
Ольга КОРЧЕВСЬКА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОРТУГАЛІЇ З ПОЗИЦІЙ МІЖНАРОДНОЇ ТУРИСТИЧНОЇ АКТИВНОСТІ	195
Ілля КУЗЬМІЧОВ ІНТЕРАКТИВНІ КАРТОГРАФІЧНІ ОНЛАЙН-РЕСУРСИ КРИЗОВОГО РЕАГУВАННЯ ВОЄННОГО ЧАСУ В УКРАЇНІ	200
Владислав МАЦЬОПА ГЕОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ МІСТА ЧЕРНІВЦІ	204
Юрій МЕЛЬНИК ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ ЧОРТКІВСЬКОГО РАЙОНУ	210
Станіслав МИРОНЮК НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЛЬТИПРЕДМЕТНИЙ ТЕСТ, ЯК СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ: ТЕРИТОРІАЛЬНІ ВІДМІНИ ТА ДИНАМІКА УЧАСТІ	213
Антон МЕЛЬНИК, Марина МОРОЗІЮК ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ГІС ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ СИСТЕМ ГАЗОПОСТАЧАННЯ (НА ПРИКЛАДІ РГК “ЧЕРНІВЦІГАЗ”)	218
Юлія МОЛКЕВИЧ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОСТОРОВИХ АСПЕКТІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ: ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД.....	221
Анна-Христина МУХА ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ МІСЬКОЇ ЗАБУДОВИ МІКРОРАЙОНУ «РОША»	224
Данило НЕЧАЙ ГЕОПРОСТОРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНИХ КРАЇН ЄВРОПИ: ДОСВІД ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ НА ПРИКЛАДІ РЕСПУБЛІКИ ІРЛАНДІЯ.....	227
Анна ОПОЛЬСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ ВЕЛИКОКУЧУРІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ....	234
Юрій ПОХИЛА МІСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	236

Список використаних джерел:

1. Бюджет | Великокучурівська сільська територіальна громада. ВЕЛИКОКУЧУРІВСЬКА СІЛЬСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА | Великокучурівська сільська територіальна громада. URL: <https://vk-stg.gov.ua/open-budget>
2. Великий Кучурів (станція) – Вікіпедія. Вікіпедія. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Великий_Кучурів_\(станція\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Великий_Кучурів_(станція))
3. Великокучурівська сільська громада – Вікіпедія. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Великокучурівська_сільська_громада
4. Пішохідно-велосипедний маршрут "Тур містечко": коротко про головне | Корисна інформація | Великокучурівська сільська територіальна громада. ВЕЛИКОКУЧУРІВСЬКА СІЛЬСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА |Великокучурівська сільська територіальна громада. URL: <https://vk-stg.gov.ua/static-pages/pishohidno-velosipedni-marshrut-tur-mistechko-korotko-pro-golovne>
5. Тисівці (зупинний пункт) – Вікіпедія. Вікіпедія. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Тисівці_\(зупинний_пункт\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Тисівці_(зупинний_пункт))

МІСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Юрій ПОХИЛА

аспірант кафедри географії України і туризму

Тернопільського національного педагогічного університету

імені Володимира Гнатюка

y.poxula@gmail.com

Важливість туризму пояснюється численними вигодами та перевагами, які він приносить будь-якій країні чи окремій її частині. Але справжня важливість туризму впливає з його природи та того, як він визначений і структурований. Туризм сприяє повному зростанню та розвитку регіонів країни: по-перше, приносячи численні економічні переваги та переваги; і, по-друге, допомога у розбудові цінності бренду, іміджу та ідентичності певної території. Індустрія туризму виходить за рамки привабливих напрямків, а стає важливим чинником економічного зростання.

У 2004 р. Всесвітня туристська організація сформулювала концепцію сталого розвитку туризму: «Норми та практику управління стійким розвитком туризму можна застосовувати до всіх видів туризму та до всіх типів напрямків, включаючи масовий туризм і різні ніші туристських сегментів. Принципи стійкості відносяться до охорони навколишнього середовища, економічним та

соціально-культурним аспектам розвитку туризму і між цими трьома аспектами повинен бути встановлений відповідний баланс, щоб гарантувати довготривалу стійкість туризму». Таким чином, стійкий туризм повинен:

1) забезпечити оптимальне використання ресурсів навколишнього середовища, які становлять ключовий елемент розвитку туризму, підтримуючи основні екологічні процеси і допомагаючи зберігати природну спадщину та біологічне різноманіття;

2) поважати своєрідні соціально-культурні особливості приймаючих спільнот, зберігаючи властиву їм створене і сформоване культурна спадщина та традиційні звичаї, і вносити внесок у взаєморозуміння різних культур і терпимість до їх сприйняття;

3) забезпечувати життєздатність довгострокових економічних процесів, враховуючи їхню вигоду для всіх зацікавлених кіл, які їх неупереджено поширюють, включаючи постійну зайнятість і можливості вступників доходів та соціальних послуг для приймаючих спільнот і внесок у скорочення масштабів убогості.

Принципи сталого розвитку стосуються екологічних, економічних і соціально-культурних аспектів розвитку туризму, і між цими трьома вимірами необхідно встановити відповідний баланс, щоб гарантувати його довгострокову стійкість.

Таким чином, сталий туризм повинен:

1. Оптимально використовувати ресурси навколишнього середовища, які є ключовим елементом розвитку туризму, підтримуючи важливі екологічні процеси та сприяючи збереженню природної спадщини та біорізноманіття.

2. Поважати соціокультурну автентичність приймаючих громад, зберігати їх збудовану та живу культурну спадщину та традиційні цінності та сприяти міжкультурному розумінню та толерантності.

3. Забезпечити життєздатні, довгострокові економічні операції, забезпечуючи соціально-економічні переваги для всіх зацікавлених сторін, які справедливо розподілені, включаючи стабільну роботу та можливості отримання доходу та соціальні послуги для приймаючих громад, а також сприяючи зменшенню бідності.

Сталий розвиток туризму вимагає інформованої участі всіх відповідних зацікавлених сторін, а також сильного політичного лідерства для забезпечення широкої участі та досягнення консенсусу. Досягнення сталого туризму є безперервним процесом і вимагає постійного моніторингу впливу, запровадження необхідних

профілактичних та/або коригувальних заходів, коли це необхідно.

Сталий туризм також повинен підтримувати високий рівень задоволеності туристів і забезпечувати значущий досвід для туристів, підвищуючи їхню обізнаність щодо питань сталого розвитку та просуваючи практику сталого туризму серед них.

Сьогодні великі регіони України змінюють свою господарську орієнтацію, до яких відноситься і Тернопільська область – один з прикладів, – перепрофілювання з аграрних в індустріальні з акцентом на розвитку соціальної сфери. Одним з її напрямків є туризм.

У межах Тернопільської області виділяється 17 міських населених пунктів (Бережани, Борщів, Бучач, Заліщики, Збараж, Зборів, Копичинці, Кременець, Ланівці, Монастириська, Підгайці, Почаїв, Скалат, Терехів, Хоростків, Чортків, Шумськ), які попадають під визначення «малих» (до 50 тис. мешканців), – практично всі, окрім обласного центру. Найбільшим з них є м. Чортків (28,3 тис. мешканців), найменшим – м. Підгайці (2,6 тис. мешканців). Сьогодні всі ці міста мають статус центрів територіальних громад. В різні історичні епохи всі вони також виконували адміністративні функції різного рангу. В даний час ці населені пункти переважно втратили роль промислових центрів, але як згустки концентрації населення та зайнятості місцевих мешканців в неаграрному секторі стали передумовами до виділення їх як міських населених пунктів. Історично склалось, що малі міські поселення Тернопільської області формувались як центри індустріального спрямування. Але випуск переважно слабоконкурентної продукції привів до часткового збанкрутіння таких підприємств та проблем зі збереженням працересурсного потенціалу регіону. Дуже мало уваги приділялось питанням формування побутового сегменту в цих населених пунктах. Поряд з освітньою та культурною сферою досить часто шляхом активізації розвитку таких міських поселень може бути туризм.

Туристична галузь має велике значення для розвитку економічної та соціальної сфери малих міст Тернопільської області. Пріоритетний напрям розвитку в'їзного та внутрішнього туризму є важливим чинником створення додаткових робочих місць та підвищення авторитету окремо взятої міської територіальної громади в регіоні. Загалом розвиток галузі туризму в таких містах, як одного з перспективних напрямів структурної перебудови економіки, суттєво впливає на такі її сектори як будівництво, транспорт, зв'язок, торгівля та сільське господарство. Тернопільська

область має хороші передумови для розвитку туристичної галузі, залучення вітчизняних та іноземних інвестицій. Міста області володіють унікальними можливостями для інтенсивного розвитку іноземного та внутрішнього туризму: особливості географічного розташування, мальовничість ландшафту, унікальне біологічне різноманіття, надбання історико-культурної спадщини, збережені національно-культурні традиції, значний туристично-рекреаційний потенціал. Вказані аспекти є підґрунтям для розвитку туризму як високорентабельної галузі економіки цих міст та територіальних громад загалом, що спрямована на формування вискоефективного туристично-відпочинкового комплексу в контексті задоволення потреб іноземних та вітчизняних туристів. Незважаючи на це, туристична галузь в Тернопільській області не розвинута належним чином і не завжди є конкурентоспроможною на національному та міжнародному ринках. Туристичну галузь Тернопільщини можна назвати доволі диференційованою, оскільки жоден із видів туристичної діяльності, що представлений у її межах, не може вважатись домінантним. У цьому контексті до пріоритетних видів туризму, що історично сформувалися в межах малих міст, однак потребують подальшого комплексного розвитку відносимо: культурно-пізнавальний; пригодницький (активний); оздоровчолікувальний; релігійно-паломницький; спортивно-оздоровчий; подієвий, інакше кажучи, івент-туризм. Поряд із традиційними інтенсивно розвиваються сучасні види туризму, зокрема, екологічний, діловий, освітній, гастрономічний тощо.

У більшості малих міст Тернопільської області збереглося екологічно-чисте середовище проживання, порівняно з великими містами, що приваблює населення. Це може бути привабливим моментом для мешканців потужних урбоцентрів України та області. Відповідно, для розвитку в туристичній галузі, потрібно враховувати ці переваги, налагодити соціально-економічний потенціал, за рахунок якого місто стане привабливим та зручним для туриста. Економічний потенціал таких малих міст в основному може розвиватися за рахунок відродження історико-культурних пам'яток та залучення як внутрішніх та зовнішніх інвестицій.

Вирішення проблем малих міст та перетворення їх в сучасні туристичні центри, повинні починатись з активізації внутрішнього потенціалу об'єднаних територіальних громад. На перший план виходить необхідність запуску потужного інструменту змін, яким є

ефективна співпраця місцевої влада – територіальної громада – місцевого бізнесу. Крім того, в умовах сучасної децентралізації малі міста повинні триматись разом, тобто спільно розвивати туризм. З цією метою слід звернути увагу на міжміські зв'язки, для створення «туристичних» груп малих міст. Адже, для туриста вигіднішим є відвідати за короткий час більше об'єктів, які його цікавлять. Важливим пунктом для правильного функціонування малих туристичних міст є розвиток інфраструктури, в тому числі транспортної системи. Розробка маршрутів, які повинні включати групу малих туристичних міст, має бути зручна та раціональна, як для індивідуальних, так і для групових екскурсій.

На перспективу розвитку малих міст повинен ставитись принцип комплексності, тобто зберігати якнайкраще історичні будівлі і пам'ятки культури та раціонально розміщувати нові будівлі. Крім історико-культурного чи рекреаційного туризму, доцільним напрямком розвитку малих міст є виробництво художніх виробів, сувенірів буклетів, будівництво підприємств харчової промисловості, об'єктів соціально-побутового обслуговування, закладів торгівлі, як для задоволення потреб місцевого населення, так і відпочивальників. Іншим словами, залучення історичних пам'яток до туристичного використання означає їх експлуатацію та отримання доходу. У процесі розвитку туризму на потреби відпочиваючих починає працювати ціла галузь обслуговування, з великою кількістю зайнятих працівників та службовців. Таким чином, туристична діяльність сприяє вирішенню проблем зайнятості та підвищенню прибутків місцевого населення, що є не менш важливим для розвитку країни в цілому.

Висновки. Запровадження принципів сталого розвитку в туризмі в сучасних умовах функціонування малих міст Тернопільської області має подвійні характеристики. З однієї сторони необхідна системна робота та підготовка відповідних планів розвитку міст, в яких було б передбачено застосування принципів сталого розвитку туризму для планомірного розвитку території. Для цього потрібно здійснювати щоденну та повсякденну роботу з місцевим населенням, локальним бізнесом та освітніми закладами щодо підтримки поглядів, що відповідають принципам сталому розвитку. З іншої сторони, застосовуючи принципи сталого туризму, малі міста Тернопільської області можуть підвищити свою інформаційну складову та привабити більшу кількість відвідувачів. Для створення іміджу і популярності

таких територій необхідно розширити інформаційну мережу на базі інтернет ресурсів з метою полегшення пошуку інформації; розробити фірмовий стиль; підготувати рекламні матеріали; розширити мережу GIS-пошуку; організувати регулярні презентації міста; сприяти розвитку краєзнавчих досліджень та популяризації їх. Натомість їхній потенціал – територія для розселення трудових резервів, наявність унікальних історичних і архітектурних пам'яток – вимагає невідкладних заходів для пришвидшення їх розвитку. У перспективі розвитку малі міста Тернопільської області повинні стати вагомими центрами формування місцевого бюджету за рахунок розвитку туризму. Перетворення цих міст у туристичні центри є складним завданням, яке можна вирішити тільки спільним зусиллям всіх зацікавлених сторін – і територіальних громад, і держави, і місцевого бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Бабов Б., Безверхнюк Т., Бабова І. Сталій розвиток туризму: пріоритети для України. *Актуальні проблеми державного управління*. 2019, 77(1), 23-29. doi: <https://doi.org/10.35432/1993-8330appal772019170446>
2. Кузишин А.В. Регіональний вимір соціально-політичних процесів: теорія, методологія та практика суспільно-географічного дослідження. Автореферат дисертація на здобуття наукового ступеня доктора географічних наук за спеціальністю 11.00.02 – економічна та соціальна географія. Тернопіль, 2021. 40 с.
3. Кузишин А.В. Суспільно-географічна характеристика просторової розосередженості територіальних громад Тернопільської області. *Вісник Тернопільського відділу Українського географічного товариства*. Тернопіль: СМП «Тайп». № 7 (випуск 7), 2023. С. 10-15.
4. Осітнянко Д.О., Примак Т.Ю. Впровадження принципів сталого розвитку в туристичній індустрії. *Ефективна економіка*. 2020. № 1. Електронне видання: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7612>
5. Царик Л.П., Кузишин А.В., Царик П.Л., Кузик І.Р. Екотуристичні передумови розбудови рекреаційних послуг у Тернопільській області. *Grail of Science*. № 12-13. 2022. С. 775-780.
6. Царик Л.П., Поплавська І.В. Організація соціальної сфери областей Подільського регіону: суспільно-географічне дослідження. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Географія. 2021. № 1 (50). С. 47-57.
7. Kuzyshyn A., Kuczabski A., Poplavska I., Zadvornyi S. Risk assessment of the social sphere development on the example of areas of the Carpathian-Podillia region (Ukraine). *Czasopismo Geograficzne*, 2022. 93(3): 473–493.
8. <https://www.unwto.org/sustainable-development#:~:text=Sustainability%20principles%20refer%20to%20the,guarantee%20its%20long%20term%20sustainability>.